

ВООРУЖЕНИТЕ СИЛИ
НА НОРВЕШКА

ПРЕБАЗИРАЊЕ
НА ВБР

„БЕРДАН 2
М1870“

„MOWAG PIRANHA“

ШТИТ

Број 109
Ноември 2018
50 денари

ISSN 1857-6710

МАГАЗИН НА МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ОДБРАНА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

„Македонски блесок 14“
уште еден голем успех на АРМ

министерката истакна дека со помош на НАТО-тимот за подобрување на процесот на военото образование, со забрзана динамика се работи на целосна модернизација на програмата и плановите за подготовка. „Во согласност со новите предизвици на модерното општество во областа на сајбер-безбедноста и одбраната, во Воената академија оваа академска година ги започнавме постдипломските студии на програмата „Сајбер-безбедност и дигитална форензика“. Во моментот на овие магистерски студии се школуваат 30 студенти, а во рамки на Академијата размислуваме како повеќе акцент да ставиме на овие модерни предизвици, модерни ризици и нови начини како со нив да се справиме“, заклучи министерката. На тројцата прворангирани питомци од 18. класа на Академијата, Бојан Миклош, Дамјан Јаневски и Неда Волчев, им беа доделени награди.

Кристина Илиевска

содржина

ШТИП година X број 109 ноември 2018

Инфо Свечена церемонија за прием на 125 професионални војници	5
24 часа „Македонски блесок 14“	6
24 часа Октомври, месец на празнувања во кумановската касарна „Боро Менков“	8
24 часа Совладување на водни пречки со месни, прирачни и формациски средства	12
Едукација Противпожарни средства и опрема и справување со пожари	16
Едукација Инструментална асиметрија	22
24 часа Пребазирање на воздухопловната бригада	26
Вооружување Амфибиско оклопно возило БММП	32
Вооружување „MOWAG PIRANHA“	37
Глобал Парламентарен надзор над вооружените сили во СР Германија	42
Низ историјата Историја на конфликтите во Авганистан	46
Филм „Валцер со Башир“	56
Убавините на Македонија Мермерното Езеро – македонското „Памук кале“	58

Стартуваа преговорите за НАТО

Нашата земја полека но сигурно се движи во вистинската насока и е целосно подготвена да ги прифати обврските што произлегуваат од Договорот од Вашингтон, како основачки акт за НАТО кој ги уредува принципите за членство во Алијансата. Делегација на Владата на Република Македонија, предводена од заменик-претседателката на Владата на Р. Македонија и министерка за одбрана Радмила Шекеринска, заедно со националниот координатор за НАТО, Стево Пендаровски, во Брисел ја отворија сесијата со помошник-генералниот секретар на НАТО, амбасадорот Алваргонзалес, и со тимот на НАТО за преговори за прием на Република Македонија во НАТО. На овој чин му претходеа подготовки и плодотворна и докажана соработка меѓу НАТО и Р. Македонија. Беа преземени сите потребни активности и мерки за исполнување на бараните цели наведени во Планот за спроведување на процесот на пристапување, подготвен од Комитетот за интеграција во НАТО на министерско ниво, како и од Работниот комитет за интеграција во НАТО. Веднаш по започнувањето на пристапните разговори започнавме со реализација на обврските што произлегуваат од пристапните разговори. Како што истакна и националниот координатор за НАТО Стево Пендаровски во Брисел, „Работевме со посебна посветеност во остварување на преземените обврски, од кои најголемо внимание беше посветено на Програмата за

продолжување на реформите, во која примарниот фокус е ставен на реформите во одбраната и безбедноста, како и во областите како што се владеењето на правото, судската реформа, борбата против корупцијата и организираниот криминал, реформата на јавната администрација, реформите за следење на комуникациите и разузнавачките служби. Во однос на активностите кои се одвиваа во рамките на Министерството за одбрана и Армијата на Република Македонија, во овој број на „Штит“ ги издвојуваме приемот на новите професионални војници во редовите на АРМ, приемот на нови кадети и промоцијата на дипломираните на Воената академија, прославата на Денот на ЗОК, успешното оценување на борбената готовност на декларираниите единици на големата вежба „Македонски блесок 14“, методско-показната вежба на Инженерискиот баталјон, Денот на Воената полиција, пребазирањето на воздухопловите на АРМ и уште многу други активности кои ги извршуваа припадниците на АРМ, освојуваа пофалби и награди и како и секогаш нè исполнуваа со чувство на гордост и доверба во целосната подготвеност и интероперабилност на нашата армија со армиите на членките на НАТО. А, со приемот на нашата земја како 30. членка на НАТО како најголем воено-политички сојуз, сите ќе можеме да ги почувствуваме придобивките од заедништвото и припадноста во оваа значајна алијанса.

д-р Жанет Ристоска

ШТИТ
е магазин на
Министерството
за одбрана
на Република
Македонија

Излегува од печат
еднаш во месецот

Издавач
Министерство за одбрана
на Република Македонија

Претседател на Издавачкиот совет
Радмила Шекеринска

Главен и одговорен уредник
д-р Жанет Ристоска

Редакција:

Умит Реџеми
(ликовно-графички и технички уредник),
Ксенија Митева
(лектор);
Кристина Илиевска
(новинар, фотографии)
Панде Димоска
(новинар)

Печати:
„ФЕНИКС ПРИНТ“
ДООЕЛ Кочани

„Орце Николов“ 116
1000 Скопје, Република Македонија

Телефони: 02 3128 276
www.morm.gov.mk; E-mail: stit@morm.gov.mk

Ставовите содржани во написите на надворешните соработници не ја презентираат официјалната политика или ставовите на Министерството за одбрана.

ПРИЈАВИ КОРУПЦИЈА
0800 50030

Историја на конфликтите во Авганистан

Во Авганистан живеат различни етнички заедници и религии. Доминатна етничко-религиозна заедница е етничко-религиозната заедница Паштуни. Паштуните претставуваат околу 42 проценти од популацијата во Авганистан. Тие припаѓаат на сунитските муслимани кои зборуваат пашто дијалект. Паштуните се основачи на авганистанската монархија и се најинфлуентна етничка заедница, пред сè на политички план повеќе столетија. Паштуните најмногу живеат во југоисточниот и во западниот дел на Авганистан, близу границата со Пакистан. Паштуните во Авганистан и надвор од својата земја во историјата се познати како храбри и добри борци и лојални луѓе на својата држава. Покрај Паштуните во Авганистан живеат и други етнички заедници како: - Таџи втора по бројност етничка заедница во Авганистан. Тие се централно-азијатски народ кои се претежно сунитски муслимани кои зборуваат дари или староперсиски јазик. Главно

После период од околу четириесет години на автономна британска колонија, Авганистан станува независна територија во периодот после Првата светска војна (1914-1918), или поточно во 1919 година

На 27 декември 1979 година, советските војници ја нападнаа претседателската палата и го убија Амин, а потоа го поставија советскиот пријател Бабрак Кармал на претседателската функција, што беше иницирачки момент за претстојната војна која следеше

воена помош. Како реакција на ова западните сојузници во текот на 1973 година преку поголеми групи на исламски студенти иницираат државен удар. Во 1975 година студентското движење формира „Исламско друштво на Авганистан“ и предизвикува внатрешен бунт во Авганистан. Бунтот не успева бидејќи е потиснат од населението и авганистанската војска, така што водачот

на Москва беше значително послаба од Тараки, а советското раководство стравуваше дека нивното влијание во Авганистан се намалува. Во Москва беше иницирано планирање на воена инвазија врз Авганистан, а во декември голем број советски војници почнаа да пристигнуваат во Кабул. Во првата половина од 1980 година Советите стационираа близу 85 000 војници во Авганистан. Бројот на авганистанските војници варираше меѓу 30 000 и 50 000, додека бројот на советските трупи во земјата достигна до 115 000 војници во 1984 година. Советските војници не беа подготвени за противбунтовнички операции особено во една планинска земја како Авганистан. Нивното потпирање на тешкото оружје не одговараше на теренот, а нивните неизмерно долги конвои на возила што полека се движат беа лесна мета за заседите на муџахедините. Најкарактеристичната тактика на советските трупи беше употребата на воздушните десанти со хеликоптери

живеат близу границата со Таџикистан и западниот дел на Авганистан. Претставуваат околу 30 проценти од вкупната популација. Хазара претставува трета етничка заедница по бројност во Авганистан која претставува околу 10 проценти од вкупната популација. Живеат во централниот дел на Авганистан, а религиозно припаѓаат на групата Шиити муслимани. Останати етнички заедници кои живеат во Авганистан, а се со значително помала бројност од првите три за кои веќе говоревме се: Узбеците, Туркмените, Нуристани и Балохи. Советскиот Сојуз беше многу важен актер во авганистанската политика од 1950-1965 година. После овој историски период Авганистан се најде помеѓу Советскиот Сојуз и американско-азиските сојузници. Првично Кабул се обиде да не се вклучи во динамиката на Студената војна и на тој начин го следеше принципот на неврзаност. Меѓутоа, со приближувањето на односите на Пакистан со САД, Авганистан се сврте кон Москва за

на студентското движење Гулбудин Хекматијар се повлекува од студентското движење и ја основа Исламската партија на Авганистан. Растечките немири низ Авганистан предизвикале Советскиот Сојуз да ја засили својата поддршка за комунистичката влада, а бројот на советски советници во Авганистан значително се зголеми по востанието во Херат. Во овој период кога советските војски се бореле против исламските бунтовници, советското раководство беше вознемирено од настаните во авганистанската влада. Борбата за власт меѓу авганистанскиот претседател Нур Мухамед Тараки и авганистанскиот премиер Хафизулах Амин резултираше со престрелка во претседателската палата и кратко потоа Тараки се повлече поради здравствени проблеми. Советите, веќе загрижени за колапсот на марксистичката влада во Кабул, уште повеќе беа вознемирени од фактот што не можеа да му веруваат на Амин. Лојалноста на новиот претседател

„МИГ-24 Хинт“, кои наскоро станаа симбол на војната во Авганистан. Многу градови и села станаа цел во кампањите за бомбардирање, а цивилните загуби беа огромни. Муџахедините главно ја користеа тактиката на мали и брзи напади, а некои од позначајните команданти, како Ахмад Шах Масуд во долината на Паншер извршија поголеми добро организирани и координирани напади. Во 1989 година, Советскиот Сојуз ги повлекува своите сили со претходна резолуција на ООН и добива Пирова победа. Во 2001 година, Талибанците контролираа над 95 проценти од Авганистан. Рамнотежата на силите драстично се промени со влегувањето на мултинационалната коалиција предводена од САД во конфликтот. Ставот на САД за граѓанската војна во Авганистан во првите месеци на 2001 година не беше доволно јасен, но нејзиниот пристап кон конфликтот и талибанскиот режим беше драстично изменет после 11 септември

кога Њујорк и Вашингтон станаа цели на терористички напади, а за овие напади како извршител се самопрогласи лидерот на „Ал Каеда“, Осама бин Ладен. По одбивањето на „Ал Каеда“ на чело со Осама бин Ладен да се предадат, НАТО започна со воздушно бомбардирање на позиции на „Ал Каеда“ на 7 октомври 2001 година. На почетокот на 2003 година, талибанските сили, сепак, успеаја да се регрупираат и реорганизираат. Кон крајот на февруари 2003 година, изјавите на талибанскиот режим беа во насока дека Мула Омар бил вистински лидер на Авганистан и дека владата на Карзаи не уживала поддршка од населението. Талибанците брзо ја потврдија силата зад оваа изјава со зголемен број напади врз авганистанските безбедносни сили. Со приближно 6000 војници, авганистанската влада не беше во можност да обезбеди ефикасна безбедност надвор од Кабул и затоа беше зависна од НАТО. Безбедносната ситуација во Авганистан се влоши во 2004 година, а во 2005 година, конфликтот достигна ниво на

војна за прв пат од 2001 година, бидејќи беа регистрирани повеќе од 1000 смртни случаи поврзани во текот на еден месец. Изборите во Парламентот се одржаа на 18 септември 2005 година, но избирачкиот одсив беше изненадувачки низок. Талибанците драматично го зголемија користењето на самоубиствени бомбашки напади преку напади врз „меки цели“, како што се цивили и владини претставници и на помалку лошо опремени и обучени авганистански војници. Во 2006 година власта над 30 000 меѓународни воени сили беше пренесена од Коалицијата предводена од САД на Меѓународните безбедносни сили на НАТО (ИСАФ). Додека ИСАФ ја презеде контролата во јужните и источни граници, војниците во голема мера се бореа со бунтовниците. Во 2007 година, меѓународното присуство на војниците достигна приближно 45 000, а 32 000 од нив беа ИСАФ трупи, а остатокот беше стациониран под коалиција предводена од САД. Во 2008 година овој број изнесуваше 95 000, од кои 84 000 припаѓаа на ИСАФ. ИСАФ

По завршувањето на Руско-авганистанската војна (1980-1989) година, па сè до 1994 година, Авганистан беше во состојба на колапс. Лидерите на муџахедините се бореа помеѓу себе за превласт. Во 1995 година Талибанците продолжија да се борат со Хизби Ислами Авганистан и до февруари 1996 година тие контролираа осум провинции на југоисток

се бореше со Талибанците во јужните провинции (Кандахар, Хелманд, Урузган и Забул), додека САД и нејзините сојузници се бореа против „Ал Каеда“ на исток. Сепак, во 2009 година насилството се прошири на претходно речиси недопрени области во северните делови на Авганистан. Во 2010 година вкупниот број на ИСАФ војници во земјата достигна 130 000. Во 2014 година, насилството во Авганистан достигна највисоки нивоа од инвазијата предводена од САД во 2001 година. Безбедносните сили претрпеа зголемен број жртви, бидејќи ја презедоа целосната одговорност за безбедноста во Авганистан. Во октомври 2014 година беше потпишан договор со САД и НАТО за започнување на неборбената мисија „Одлучна поддршка“. Како иницијални изгледи за започнување на воената интервенција на САД и коалиционите сили во текот на 2001 година во Авганистан, односно како основна причина беа земени нападите на САД од страна на талибанските сили на 11 септември 2001 година, така што во текот на 2001 година американската влада во Авганистан распореди околу 1300 војници. Оваа бројка од година во година растеше според пропорционалната динамика на кулминирање, односно засилување на конфликтот во Авганистан, па така во текот на 2010 година оваа бројка на континуирано присуство на американските војници и коалиционите сили на НАТО ја достигна својата кулминациска точка на преку 100 000 војници. На 02.05.2011 година во раните утрински часови во упориштето близу Пакистан е убиен лидерот на „Ал Каеда“, Осама бин Ладен. После неговото убиство САД направи темелна рекапитулација на одбранбените трошоци на американската одбрана за воената мисија во Авганистан од 2002-2013 година, со што се увиде дека со континуираното зголемување на присуството на војниците на НАТО се зголемуваат трошоците, а обратно пропорционално се намалува ефикасноста на воената интервенција со цел рушење на талибанскиот режим.

Па, така, во текот на 2012/13 година фокусот на САД и коалиционите сили беше насочен кон една нова мисија, односно краткорочна стратегија на НАТО и коалициските сили (2014-2020) година со цел да се намалат вкупните одбранбени трошоци на НАТО, подобрување на целосната ефикасност на воените сили преку обука, асистенција на авганистанските безбедносни и одбранбени сили кои потоа самите ќе го донесат мирот во Авганистан. Најавената мисија на НАТО започна кон крајот на 2014 година под името „Одлучна поддршка“. Мисијата „Одлучна поддршка“ започна на 1 јануари 2015 година. Правната рамка за оваа мисија беше потпишана помеѓу НАТО

коалициските сили и авганистанската власт на 30 септември 2014 година, која беше ратификувана и од авганистанскиот Парламент на 27 ноември 2014 година. Оваа правна рамка односно договор (Security force agreement - SOFA) ги дефинира условите со кои беа ангажирани воените сили на НАТО. Мисијата е одобрена и од Советот за безбедност на ООН со Резолуцијата број 2189 усвоена на 12 декември 2014 година. Во моментот во оваа мисија учествуваат 16 000 војници од вкупно 39 држави-членки и партнери на НАТО.

Во текот на 12 јули 2018 година во Авганистан беа поканети Катар и Обединетите Арапски Емирати кои присуствуваа на средба со највисоките политички авторитети. Владините претставници на овие држави на оваа средба ги финализираа подготовките на Катар и Обединетите Арапски Емирати за поддршка на оваа мисија на НАТО. Нивниот придонес во оваа мисија ќе биде концентриран во градовите Кабул и Кандахар, а се состои во: асистенција и безбедносна поддршка на авганистанската влада за периодот

Во 2006 година власта над 30 000 меѓународни воени сили беше пренесена од коалицијата предводена од САД на Меѓународните безбедносни сили на НАТО (ИСАФ)

од 2017-2021 година. Поддршката се состои во: континуирано градење на безбедносни сили и институции, развој на лидерските капацитети, подобрување на борбените можности со посебен фокус на авганистанските специјални копнени и воздушни сили,

унификација и обединување на ланецот на командување и борба против корупцијата и организираниот криминал. Мисијата на Катар и Обединетите Арапски Емирати се фокусира на следниве области: оперативно планирање, развој на одбранбениот буџет, процес на менаџирање на воените сили, менаџмент и развој на воениот персонал, подобрување на логистичките капацитети и способности и сеопфатна интеграција на цивилниот персонал во мисијата за изградба на стабилна авторитативна власт во духот на владеењето на меѓународното и уставно право во Авганистан. Овие држави, исто така, финансиски ги поддржуваат вооружените сили на Авганистан .Во мај 2016 година Талибанците го именуваа новиот лидер, Хаибатулах Ахунзада, по смртта на претходниот лидер Мула Ахтар Мансур во штрајкот на американските беспилотни летала во Пакистан. 2017 година беше крвава во Авганистан со стотици невини жртви. Бомбашите-самоубијци своите напади ги насочија на погребни и банки. Според ОН, бројот на цивили убиени во

шестмесечен период во текот на 2017 година достигна рекордно високо ниво споредено со претходните осум години. Авганистанската влада контролира само 63,4 отсто од земјата од 2016 година па наваму. Воените експерти и аналитичари веруваат дека што и да се одлучи, овој цивилен конфликт нема да има брз крај. Мисијата на НАТО во Авганистан се одвиваше преку следниве оперативни фази: 2002-2006 година географска експанзија на силите на НАТО, 2006-2011 година фаза на стабилизација, 2011-2014 година фаза на транзиција. Кон крајот на 2014 година мисијата од воена преминува во мисија на обука и асистенција. Од почетокот на воената мисија на НАТО се изротираа преку 15 генерали во улога на лидери на мисијата ИСАФ и тоа: генерал Џон Мекол 2002, ген. Хилми Акин Зорлу 2002/03, ген. Норберт ван Хаист 2003, ген. Готз Глиемерот 2003/4, ген. Рик Хилиер 2004, ген. Жан Луис Пу 2004/05, ген. Етхем Ердаги 2005, ген. Мауро дел Вечо 2005/06, ген. Давид Ричардс 2006/07, ген. Дан К. Мекнеил 2007/08, ген. Давид Мекиернан 2008/09, ген. Станли А. Мекристал 2009/10, ген. Дејвид Петреус 2010/11, ген. Џон Р. Аллен 2011/13, ген. Џозеф Данфорд 2013/14 и ген. Џон Кампбел 2014 година до крајот на воената мисија. За 16 години континуирани конфликти до 05.08.2018 година загинале над 3458 НАТО војници, преку 15 000 војници на националните безбедносно-одбранбени сили на Авганистан и над 31 000 цивилни лица.

Авганистан треба да ги реформира и реструктурира своите политички институции ако сака да има безбедност, мир и одржлив економски развој. Четири сеопфатни пристапи, во комбинација, може да имаат потенцијал да го стават Авганистан на постабилен и одржлив и целосно развоен пат.

На претседателските избори во 2019 година, претседателот Гани и извршниот директор Абдула треба да продолжат и да го подобрат напредокот во спроведувањето на пристапот на владата за национално единство во врска со клучните политички иницијативи и претстојните избори. Авганистанските лидери треба да ги реформираат клучните аспекти на изборниот систем за да ги олеснат преговорите и компромисот со политичките партии за да ја распределат власта врз основа на политичката поддршка. Владата во Кабул треба да ги следи обврските за децентрализирање на административната моќ и авторитет во рамките на сегашниот уставен систем преку зајакнување на управувањето, како на општинско така и на регионално ниво. Долгорочната политичка стабилност бара сеопфатни и ефективни реформи за балансирање на моќта помеѓу централната власт и провинциите во политичкиот систем.

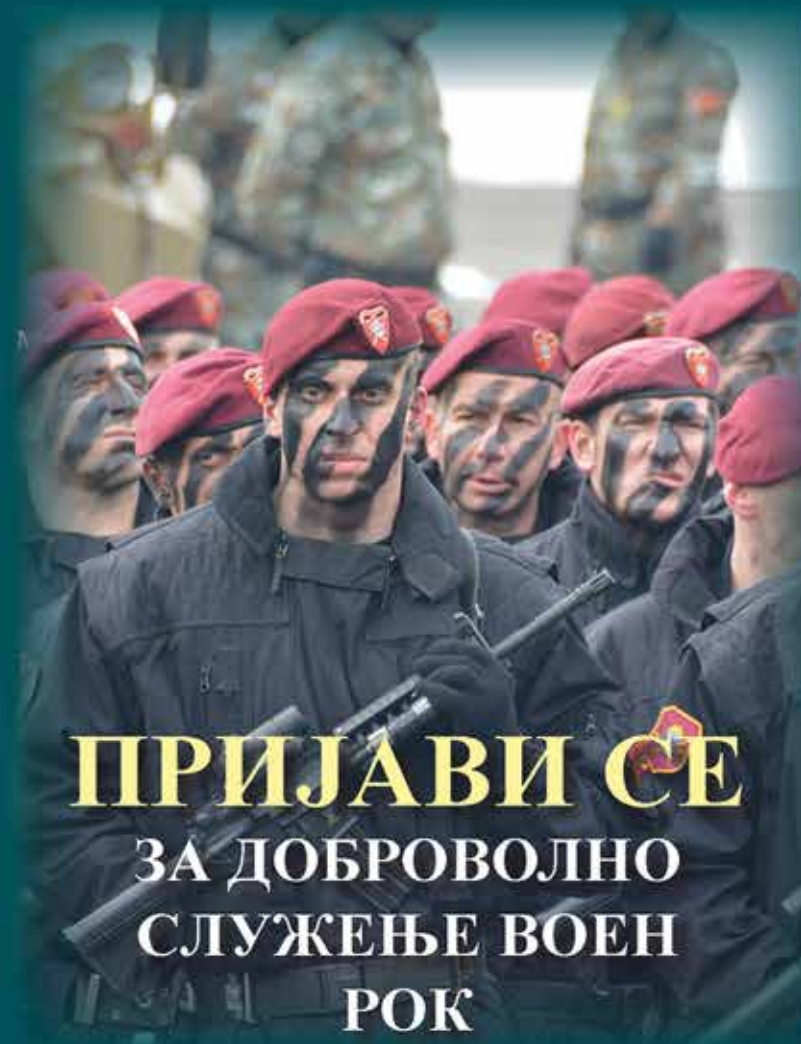
д-р Андреј Илиев

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОДБРАНА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

АРМИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

ПРИЈАВИ СЕ

ЗА ДОБРОВОЛНО СЛУЖЕЊЕ ВОЕН РОК

Тел.: (02) 3282535

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОДБРАНА
АРМИЈА НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА

ул. „Орце Николов“ бр.116
1000 Скопје

Тел: (02) 3282535
Факс: (02) 3212180
www.morm.gov.mk

УСЛОВИ ЗА ПРИЈАВУВАЊЕ

- Државјанин на Република Македонија
- На возраст од 18 до 26 години
- Да сте здравствено способни за воена служба